

Ideja o zajedničkom jeziku političke je naravi i potpuno je promašena. Svi vide da je to provokacija

INTERVJU

Nina Obuljen Koržinek

MINISTRICA KULTURE

RAZGOVARAO JURICA KÖRBLER | SNIMKE RANKO ŠUVAR / HANZA MEDIA

U ovim turbulentnim vremenima kada se odlučuje o sudbini dvije najveće hrvatske kompanije, Agrokora i Ine, jedna inicijativa u kulturi dobronamerno je uzdrmla hrvatsku javnost. Riječ je, naravno, o Deklaraciji o zajedničkom jeziku koja je najavljena kao zajednička inicijativa u Zagrebu, Beogradu, Sarajevu i Podgorici, ali je u Hrvatskoj izazvala daleko najveće zanimanje.

Za ministricu kulture Ninu Obuljen Koržinek to svakako nije najvažnija tema kojom se bavi ovog trenutka kada je razapeta između mnogobrojnih nedovršenih poslova svoja dva prethodnika, ali je njena reakcija na Deklaraciju bila brza i jasna. Objasnjava da je inicijativa došla u vrijeme obilježavanja pedeset godina od potpisivanja Deklaracije o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika, koja je u ono vrijeme bila preteča nacionalnog buđenja koje je i dovelo do Hrvatskog proljeća.

"U svim četirima državama kojima je politički nametnut naziv srpsko-hr-

HRVATI IMAJU VRLO JASAN STAV O SVOJEM JEZIKU I SNAŽNO MEDUGENERACIJSKO SJEĆANJE NA BORBU DA SE ON ZOVE HRVATSKIM. HRVATSKI JEZIK JE JEZIK HRVATSKOGA NARODA, DEFINIRAN JE USTAVOM

vatski ili hrvatsko-srpski jezik govornici su govorili hrvatskim, srpskim ili nekim trećim jezikom i svoje su jezike nazivali hrvatskim, srpskim ili nečim trećim. Među tim jezicima postoje velike sličnosti, ali i strukturne i leksičke razlike koje posljednjih 25 godina sve više divergiraju i govornici se u vrlo velikoj mjeri razumiju i mogu više ili manje nesmetano komunicirati. I to je ona dodana vrijednost koju uživaju zemlje u susjedstvu, vrijednost koja omogućuje čitanje literature na izvornim jezicima pisaca, komunikaciju i razvijanje dobrih susjedskih odnosa", kaže ministrica Obuljen.

■ **Komentirali ste da je i politika iza Deklaracije i njenih potpisnika. Jesu li to oni koji ipak u krajnosti žale za nekom propalom Jugoslavijom i jugoslavinstvom...**

– Moja je prva reakcija bila da se radi o političkoj inicijativi i mislim da je to nekoliko dana nakon potpisivanja Deklaracije već svima vidljivo. Hrvati imaju vrlo jasan stav o hrvatskom jeziku i snažno međugeneracijsko sjećanje na borbu da se hrvatski jezik zove hrvatskim. Hrvatski jezik je jezik hrvatskoga naroda, definiran je Ustavom i jedan je od službenih jezika Europske unije pa stoga mislim da je problematiziranje postojanja "četiri politička jezika" potpuno promašeno. Uzimajući u obzir činjenicu da svaki jezik ima svoje ime, čudi me da se potpisnici Deklaracije taj "zajednički polivalentni jezik" nisu usudili nazvati nekim imenom. Da jesu, sigurno bi i namjera te inicijative bila svima jasnija.

■ **Jesu li inicijative poput Deklaracije zapravo provokacije?**

– Ja bih rekla da, ali to pitanje trebate postaviti onima koji su potpisivanje pokrenuli.

■ **Kako to da je najviše reakcija nakon najave potpisivanja Deklaracije bilo baš u Hrvatskoj, dok je u Srbiji, BiH i Crnoj Gori to prošlo gotovo nezapaženo?**

– Ne znam, nisam pratila reakcije u drugim državama.

■ **Koliko u kulturi i projektima u kulturi ima ideologije i koliko ćete kao ministrica kulture u raspodjeli sredstava gledati jesu li autori projekta više 'lijevi' ili 'desni'?**

– Više puta sam citirala predsjednika Vlade koji je prilikom predstavljanja Vlade u Saboru rekao da ćemo biti Vlada svih građana. To je princip kojim ćemo se voditi i u Ministarstvu kulture. Kultura ne smije biti prostor za podjele nego upravo suprotno – prostor slobode u kojem se njeguju,

promiču i razvijaju različitosti. Dugo sam radila u Ministarstvu kulture, uvijek je bilo nezadovoljnih raspodjelom sredstava, ali danas se svatko kome su uskraćena sredstva poziva na ideologiju.

■ **Jesu li te ideološke podjele zapravo štetne za Hrvatsku?**

– Ideološke podjele koje se stalno nameću u Hrvatskoj po mom su dubokom uvjerenju iznimno štetne za našu kulturu, ali i za društvo u cjelini. Prije 27 godina smo plebiscitarno odlučili da želimo živjeti u demokratskom i pluralnom društvu i za sobom smo ostavili vremena u kojima je ideologija propisivala podobna i nepodobna ponašanja, uzdizala jedne, a zabranjivala ili onemogućavala u radu druge umjetnike.

■ **Što to konkretno znači za kurs kojim ćete voditi Ministarstvo?**

– Moramo se okrenuti temama koje se tiču naše budućnosti i budućnosti hrvatske kulture. Više od dvadeset godina bavim se kulturnim politikama, puno sam radila u inozemstvu kao istraživač i konzultant, surađivala sam s brojnim međunarodnim organizacijama i mrežama, mislim da imam dobar uvid u razvoj kulturnih politika u Europi i svijetu. Ono što je danas u fokusu europskih kulturnih politika jesu pitanja očuvanja kulturne raznolikosti u digitalnom okruženju, pitanja privlačenja publike i poticanja sudjelovanja u kulturi, financiranja kulture i umjetnosti u uvjetima stalnih proračunskih rezova, traženje održivih sustava potpore kulturi i slično.

■ **I ove će godine komemoraciju u Jasenovcu bojkotirati Srbi, Židovi, antifašisti. Zašto je do toga došlo i je li sadašnja vlast trebala biti energičnija i jasnija kada je riječ o ploči postavljenoj u Jasenovcu i na još nekim mjestima u Hrvatskoj?**

– Spomen-područje Jasenovac i ove će godine organizirati službenu komemoraciju koja će se održati 23. travnja. Mislim da svi mogu posvjedočiti da ova Vlada niti jednom

U SVIM DRŽAVAMA KOJIMA JE POLITIČKI NAMETNUT NAZIV SRPSKO-HRVATSKI ILI HRVATSKO-SRPSKI GOVORNICI SU GOVORILI HRVATSKIM, SRPSKIM ILI NEKIM TREĆIM JEZIKOM I SVOJE SU JEZIKE TAKO I NAZIVALI

svojom izjavom ili potezom nije doprinijela najavi da se neki od onih koji su predstavnici žrtava ne odazovu. Dan kad obilježavamo sjećanje na žrtve Jasenovca je dan kad se moramo prisjetiti svih žrtava i nije dobro oko takvih pitanja poticati podjele.

■ **Ali, nažalost, u javnom se prostoru često čuju krajnje neprihvatljive izjave i stavovi.**

– Razumijem i prihvaćam zabrinutost vezano uz populističke izjave kojima svjedočimo u javnom prostoru, ali mislim da se protiv takvih pojava najbolje možemo boriti tako da se dostojanstveno i bez podjela još jednom na taj dan poklonimo svim žrtvama uz uvjerenje da se takvi zločini nikad više neće ponoviti.

■ **Hoćete li kao ministrica dati podršku projektu Rijeke kao europske prijestolnice kulture više i srčanije od vašeg prethodnika?**

– Projekt Rijeke kao europske prijestolnice kulture projekt je od nacionalnog značenja, ne samo Ministarstvo kulture nego i sva ostala ministarstva koja su povezana s ovim projektom dat će mu punu podršku. Podsjećam da će u prvoj polovici 2020. godine Hrvatska po prvi put predsjedati Vijećem Europske unije – Hrvatska će te godine biti u fokusu i takvu priliku za prezentiranje naše države, a posebno kulture i umjetnosti ne smijemo propustiti. U kontaktu smo s gradonačelnikom i njegovim suradnicima, ravnateljicom projekta i ostalim kolegama, početkom ovog tjedna obavili smo jedan u nizu sastanaka na kojem smo dobili informacije o planovima i tijeku priprema projekta. Pratit ćemo sve aktivnosti, na vrijeme osiguravati sredstva i pružiti svu drugu podršku kako bi se projekt uspješno realizirao. U brojnim kontaktima sa stranim ministrima, veleposlanicima i drugim međunarodnim partnerima uvijek spominjem i ovaj projekt.

■ **Nije prošao Mostov prijedlog zakona o arhivima?**

– Inicijativa Mosta sukladna je HDZ-ovu stavu o potrebi otvaranja arhiva, ali važno je istaknuti da je inicijativa za izmjenu postojećeg Zakona pokrenuta u trenutku kad smo mi već počeli u Ministarstvu raditi na cjelovitom novom Zakonu o arhivima. Podsjećam, u prosincu prošle godine Vlada je usvojila Plan normativnih aktivnosti za 2017. godinu u kojem je najavila donošenje Zakona o arhivima koji će cjelovito urediti arhivsku djelatnost uključujući i pitanje dostupnosti arhivskog gradiva o čemu je i premijer više puta javno govorio. Klub zastupnika Mosta uputio je u veljači u Saboru proceduru izmjenu par članaka važećeg Zakona o arhivima i arhivskom gradivu koji se odnosi na dostupnost gradiva prije 22. prosinca 1990. godine.

■ **Ali, uslijedilo je niz primjedbi na Mostov nacrt izmjena.**

– Vlada je dala niz primjedbi na Mostov

VIŠE ZA KULTURU
 Nakon niza godina povećan je udio sredstava za kulturu u proračunu. On nije ni približno dovoljan, ali očekujem da će se taj trend povećanja nastaviti

nacrt izmjena i dopuna zbog njegove neusklađenosti s drugim propisima te ukazala kako bi se Mostov prijedlog mogao poboljšati, te što je najvažnije, uskladiti s važećim hrvatskim propisima. Ministarstvo kulture će za nekoliko dana na javnu raspravu uputiti cjeloviti Zakon o arhivima koji, između ostalih, uređuje i ovo pitanje. Mi smo vrlo jasno rekli kako smatramo da svi podaci koji se odnose na vrijeme komunističkog totalitarnog sustava trebaju biti dostupni i to je ugrađeno u Nacrt novog zakona koji smo pripremili.

■ **Kako tumačite stav vašeg prethodnika Zlatka Hasanbegovića koji je ocijenio da je Mostov prijedlog dobar?**

– Što se tiče komentara gospodina Hasanbegovića pretpostavljam da nije imao priliku detaljno proučiti Vladino mišljenje u kojem se ukazuje na niz nedorečenosti i neusklađenosti koje je nužno uvažiti kako bi se izmjene i dopune Zakona kakve je predložio Klub zastupnika MOST-a mogle prihvatiti. Budući da je javno kritizirao pristup Ministarstva kulture koje je u izradu cjelovitog novog zakona uključilo stručnjake, moram reći da me začudio takav stav budući da je gospodin Hasanbegović imao dovoljno vremena dok je bio ministar barem započeti rad na zakonu, a nije pokazao ni inicijativu. Nije nikad formirao

radnu skupinu niti se išta po tom pitanju u Ministarstvu kulture za vrijeme njegova mandata radilo.

■ **Kakva je situacija na HRT-u i stoje li tvrdnja da su vučeni takvi potezi koji omogućuju HDZ-u da kontrolira javnu televiziju. Navodno Blago Markota na to nije pristajao, pa zato i nije izabran za ravnatelja?**

– Prilikom izbora glavnog ravnatelja osnovni kriterij bila je procjena koji će kandidat moći najkvalitetnije osigurati potrebno restrukturiranje i bolje upravljanje HRT-om. Misliti da se danas, u vremenu u kojem je na tržištu toliko različitih medija, "kontrolom javne televizije" kako ste vi to

MEĐU TIM JEZICIMA POSTOJE VELIKE SLIČNOSTI, ALI I STRUKTURNE I LEKSIČKE RAZLIKE. GOVORNICI SE U VRLO VELIKOJ MJERI RAZUMIJU I TO JE ONA DODANA VRIJEDNOST KOJU UŽIVAJU ZEMLJE U SUSJEDSTVU

formulirali može bilo što postići, neostvariva je iluzija.

■ **A što predstoji kada je riječ o HRT-u?**

– HRT je velik i kompleksan sustav iznimno važan za osiguranje medijskog pluralizma te posebno promicanje hrvatske kulture i umjetnosti. Tijekom ove godine treba pripremiti Ugovor između HRT-a i Vlade za sljedeće petogodišnje razdoblje u kojem će se precizno definirati javne usluge koje je HRT dužan pružiti. O nacrtu Ugovora provest će se javna rasprava pa pozivam sve zainteresirane udruge i pojedince da se o prijedlogu, kada bude objavljen, očituju. Godinama se govori o potrebi restrukturiranja HRT-a, na žalost, nije se radilo dovoljno dobro niti su se ciljevi postavljali dovoljno ambiciozno.

■ **Kakvo je stanje u značajnim kulturnim institucijama, poput zagrebačkog HNK?**

– Rekla bih da, usprkos kroničnom nedostatku novca i prenormiranom regulatornom okviru, hrvatske kulturne institucije u pravilu rade jako dobro. Spomenuli ste HNK – pogledajte samo što se tamo događa: "Tri zime", "Labude jezero", prije nekoliko mjeseci "Orašar"... – sve su to predstave za koje je tjednima unaprijed nemoguće nabaviti kartu. Zbog činjenice da sva tri ansambla djeluju na jednoj sceni nemoguće je osigurati da svi budu dovoljno angažira- ➤

01 S premijerom Andrejom Plenkovićem na izbornom saboru zajednice žena HDZ-a Katarina Zrinski

02 Na setu filma "Robin Hood: Origins" u Dubrovniku

03 Primopredaja dužnosti: Nina Obuljen Koržinek i Zlatko Hasanbegović 20. listopada 2016.

04 Predstavljanje v. d. ravnatelja HAVC-a Daniela Rafaelića

ni te da se publici ponudi veći broj izvedaba. Znam da su mnogi to najavljivali, ali vezano uz HNK u Zagrebu kao središnje nacionalno kazalište, rješavanje pitanja druge scene ključno je pitanje za koje sam uvjeren da ćemo ga riješiti u mandatu ove Vlade.

■ **Nekim velikim izdavačkim kućama u Hrvatskoj navodno prijete kolaps?**

– Situacija u izdavaštvu nije dobra. U zadnjih par mjeseci održali smo niz sastanaka i moram priznati da još uvijek tražimo model kako početi rješavati probleme koji su se gomilali godinama. Gotovo svaki dio onoga što zovemo "lanac knjige" ugrožen je ili je u ozbiljnoj krizi – od proizvodnje, do distribucije te posebno mogućnosti opstanka knjižara izvan velikih gradova. Usprkos činjenici da država ulaže ozbiljna financijska sredstva, trendovi su nepovoljni, objavljuje se sve manje knjiga, manje se knjiga prodaje, u mnogim mjestima i gradovima nemoguće je kupiti knjigu. Razmatramo različite mjere uključujući ulaganje odnosno pomoć distribuciji, veća ulaganje u potpore i otkup, razmišljamo i o osnivanju Centra za knjigu po uzoru na mnoge europske države.

■ **Što će ove godine biti s financiranjem Dubrovačkih ljetnih igara, festivala u Puli, ali i projekta poput kazališta Ulysses?**

– Nikakvih većih potresa u financiranju redovitih programa i manifestacija nije bilo. Ne mislim da treba vući radikalne poteze, ali potrebna nam je temeljita evaluacija rezultata financiranja. Započeli smo s tim procesom koji će se intenzivirati nakon imenovanja novih kulturnih vijeća.

■ **Mnogi projekti su u pripremi koji bi trebali znatno potaknuti kulturnu scenu u Hrvatskoj. O kojim se projektima radi i kada će početi njihova realizacija?**

– Nema područja kulture i umjetnosti u kojem nismo počeli djelovati kako bismo unaprijedili stanje. Na samom početku mandata ostvarili smo prvo predizborno obećanje, osigurali smo da se rezultati financiranja za sljedeću godinu u najvećoj mjeri objave prije Božića, što se još nikad do sad nije dogodilo. Nakon niza godina

DAN KAD OBILJEŽAVAMO SJEĆANJE NA ŽRTVE JASENOVCA JE DAN KAD SE MORAMO PRISJETITI SVIH ŽRTAVA I NIJE DOBRO OKO TAKVIH PITANJA POTICATI PODJELE

povećan je udio sredstava za kulturu u proračunu. On nije ni približno dovoljan, ali očekujem, i Vlada je to zacrtala u svom programu, da će se taj trend povećanja nastaviti. Pokrenuli smo rad na velikim projektima koji će se financirati iz sredstava EU fondova koji su se do sada slabo iskorištavali – usvojili smo idejni projekt za Arheološki park Vučedol, pripremamo projekt digitalizacije kulturne baštine i s tim povezano donošenje Strategije digitalizacije.

■ Što se događa oko raznih natječaja koje Ministarstvo raspisuje?

– Objavili smo prvi natječaj iz Europskog socijalnog fonda – “Umjetnost i kultura za mlade” i ubrzali rad na pripremi ostalih natječaja – kao prvi sljedeći bit će raspisani Kultura 54+, podrška razvoju javno-privatnog partnerstva u kulturi “Kultura u središtu”, zatim razvoj medija zajednice itd. U pripremi je raspisivanje natječaja za program “Poduzetništvo u kulturi” koji će ponovo biti otvoren i samostalnim umjet-

SPOMEN-PODRUČJE JASENOVAC I OVE ĆE GODINE ORGANIZIRATI SLUŽBENU KOMEMORACIJU. OVA VLADA NI JEDNOM IZJAVOM ILI POTEZOM NIJE DOPRINIJE LA NAJAVI DA SE NEKI OD PREDSTAVNIKA ŽRTAVA NE ODAZOVU

nicima. Do kraja travnja raspisat ćemo javni poziv za izradu Strategije razvoja kulture, izradujemo reviziju Strategije očuvanja i održivog ekonomskog korištenja kulturne baštine, priprema podloge za izradu Medijske strategije.

■ Kako će se Ministarstvo postaviti prema neprofitnim medijima?

– Ministarstvo će ubrzati rad na usvajanju medijske politike odnosno medijske strategije. U tom će se dokumentu artikulirati prioritetni ciljevi vezano uz budući razvoj medija, reviziju medijskog zakonodavstva te modele financiranja. Većina europskih država, poput Hrvatske, osigurava određeni tip potpore za sve medije – i javne, i komercijalne i neprofitne. Problem je bio da je financiranje ovog zadnjeg segmenta – neprofitnih medija, na žalost bilo napravljeno izrazito nemarno i bez usvajanja cjelovitog pravnog i institucionalnog okvira.

■ Smatrate li da je napravljena velika greška što je Milanovićeva Vlada nasilno ugasila Vjesnik i postoji li mogućnost da ova Vlada učini napore da se ponovno pokrene taj dnevni list?

– Mislim da su gašenjem Vjesnika hrvatsko novinarstvo, ali i hrvatska kultura jako puno izgubili. Još uvijek čuvam zadnji broj Vjesnika kao uspomenu na medij koji sam redovito čitala. Ipak, nisam sigurna ko-

liko je realno da se ponovo pokrenu dnevne novine koje bi, vjerujem, bile javne. Bojim se da smo gašenjem Vjesnika 2013. godine takvu mogućnost trajno otklonili.

■ Koje zakone iz područja kulture možemo očekivati?

– Što se tiče zakonodavnog procesa, u sljedećih par dana stavit ćemo na javnu raspravu nacrt novog Zakona o arhivima, izrađuje se novi Zakon o knjižnicama, radi se na izmjenama i dopunama Zakona o muzejima i izmjenama i dopunama Zakona o audiovizualnim djelatnostima. U suradnji s v.d. ravnatelja, djelatnicima i Upravnim odborom HAVC-a napravili smo plan otklanjanja uočenih nepravilnosti u Hrvatskom audiovizualnom centru i našli način kako deblokirati financiranje a da nismo morali odobravati pojedinačne filmove.

Sazvali smo Radnu skupinu i pristupili pripremi za donošenje Strategije poticanja čitanja za čiju provedbu ćemo osigurati sredstva u sljedećem proračunu. Od žurnih projekata spomenula bih još i pokretanje rješavanja problema baleta i plesnih ansambala u hrvatskim kazalištima i ansamblima kroz cjeloviti projekt restrukturiranja koji

će uključiti niz mjera kako bi se osiguralo da baletni umjetnici i plesači i nakon završetka aktivne karijere mogu pronaći svoje mjesto na tržištu rada.

■ Što se događa s Povijesnim muzejom, kad će krenuti realizacija tog velikog projekta. Što je do sada uopće učinjeno?

– Nažalost, za vrijeme Kukuriku Vlade, usprkos činjenici da je projekt Povijesnog muzeja bio pripremljen, nije se pristupilo početku rada na izgradnji nego se izgubilo vrijeme i financijska sredstva na izmjenama

U SURADNJI S V.D. RAVNATELJA, DJELATNICIMA I UPRAVNIM ODBOROM HAVC-a NAPRAVILI SMO PLAN OTKLANJANJA UOČENIH NEPRAVILNOSTI U HAVC-u I NAŠLI NAČIN KAKO DEBLOKIRATI FINANCIRANJE

HASANBEGOVIĆ JE JAVNO KRITIZIRAO PRISTUP MINISTARSTVA U IZRADI NOVOG ZAKONA O ARHIVIMA. ZAČUDIO ME NJEGOV STAV BUDUĆI DA ON DOK JE BIO MINISTAR NIJE NI ZAPOČEO RAD NA ZAKONU

ma projekta te, po mom mišljenju, neostvarive planove za izgradnju putem javno-privatnog partnerstva dok je u cijelosti zanemarena mogućnost financiranja iz EU fondova. Od prvog dana mandata radimo na tome da projekt deblokiramo i ja sam uvjeren da smo na tragu rješenja koje će nam omogućiti da vrlo skoro otvorimo radove i započnemo s izgradnjom ovog velikog nacionalnog projekta koji će biti financiran iz europskih fondova. Hrvatski povijesni muzej u novom prostoru napokon će dobiti postav koji Hrvatska zaslužuje.

■ U svim ovim dramatičnim događajima iz svijeta gospodarstva koliko se ova Vlada uspijeva koncentrirati na teme iz kulture? Koliko sam premijer ima afiniteta prema kulturi?

– Naravno da u kriznim situacijama poput ove s Agrokorom mnoge teme padaju u drugi plan, međutim svatko od nas prvenstveno je zadužen realizirati planove i programe iz svog resora bez obzira na širi politički i gospodarski kontekst. Što se tiče afiniteta predsjednika Vlade prema kulturi, mislim da su građani u njegovim nastupima i brojnim intervjuima i sami mogli vidjeti da ima jasne stavove vezano uz položaj i važnost kulture u društvu. Mi se dugo poznamo, surađivali smo na mnogim projektima vezanima uz kulturu kad sam u ranijim mandatima radila u Ministarstvu kulture, a premijer na različitim pozicijama u Ministarstvu vanjskih poslova tako da sam znala da ću imati njegovu podršku u namjeri bolje organizacije i stabilnijeg financiranja kulture.

■ Ušli ste i u HDZ, kakvo je, po vama, stanje u stranci? Postoji li ta podjela na Plenkovićev desni centar i Hasanbegovićevu tvrdu desnicu?

– Kao u svakoj velikoj stranci, a HDZ to sigurno jest, postoje različita mišljenja ili različite struje. Moram podsjetiti kako je Andrej Plenković i unutarstranačke izbore i parlamentarne izbore dobio upravo na viziji HDZ-a kao stranke desnog centra, demokratske orijentacije i da je za takav smjer dobio plebiscitarnu potporu članova HDZ-a te uvjerljivo pobijedio na parlamentarnim izborima. Mislim da je to odgovor na vaše pitanje.